Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
NICHOLAS EMILIOU
esitatud 7. septembril 2023[1]

Kohtuasi C-517/22 P

Eurobolt BV,
Fabory Nederland BV,
ASF Fischer BV
versus
Euroopa Komisjon,

Stafa Group BV

Apellatsioonkaebus – Dumping – Teatavate Hiinast pärit rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes kehtestatud dumpinguvastase tollimaksu laiendamine Malaisiast lähetatud impordile – Lõpliku dumpinguvastase tollimaksu taaskehtestamine – Rakendusmääruse (EL) 2020/611 kehtivus – Õiguslik alus – Määruse (EL) 2016/1036 artiklid 13 ja 14 – Määruse (EÜ) nr 91/2009 kehtivus – Euroopa Kohtu otsus APEX

I. Sissejuhatus

1. Oma apellatsioonkaebuses paluvad Eurobolt BV, Fabory Nederland BV ja ASF Fischer BV (edaspidi „apellandid“) – kolm Madalmaades asuvat äriühingut, kes impordivad ja müüvad rauast või terasest kinnitusdetaile – Euroopa Kohtul tühistada Üldkohtu otsuse,[2] millega jäeti rahuldamata nende hagi, milles paluti tühistada komisjoni 30. aprilli 2020. aasta rakendusmäärus (EL) 2020/611,[3] millega kehtestatakse uuesti teatavate Hiina Rahvavabariigist pärit rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes nõukogu määrusega (EÜ) nr 91/2009[4] kehtestatud lõplik dumpinguvastane tollimaks teatavate Malaisiast lähetatud rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes, olenemata sellest, kas need deklareeritakse Malaisiast pärinevatena või mitte.

2. Apellandid tuginevad apellatsioonkaebuses seitsmele väitele. Euroopa Kohtu palvel piirdun käesolevas ettepanekus oma analüüsis siiski vaid kuuenda väitega, et Üldkohus tõlgendas ja kohaldas vääralt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määruse (EL) 2016/1036

[1] Algkeel: inglise.

[2] 18. mai 2022. aasta kohtuotsus Eurobolt jt *vs.* komisjon (T-479/20, EU:T:2022:304) (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“).

[3] ELT 2020, L 141, lk 1 (edaspidi „vaidlusalune määrus“).

[4] Nõukogu 26. jaanuari 2009. aasta määrus, millega kehtestatakse lõplik dumpinguvastane tollimaks teatavate Hiina Rahvavabariigist pärit rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes (ELT 2009, L 29, lk 1) (edaspidi „algne määrus“).

kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Liidu liikmed,[5] artikli 13 lõiget 1, ELL artikli 5 lõikeid 1 ja 2 ning samuti hea halduse põhimõtet, kui ta leidis, et vaidlusalusel määrusel on nõuetele vastav õiguslik alus.

3. Kokkuvõttes on küsimus, mida Euroopa Kohtul tuleb selle apellatsioonkaebuse väite lahendamiseks käsitleda, järgmine: kas kolmandast riigist pärit impordi suhtes dumpinguvastast tollimaksu kehtestava määruse kehtetuks tunnistamine põhjusel, et see võib olla vastuolus Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) eeskirjadega, takistab komisjoni laiendamast seda tollimaksu meetmest kõrvalehoidmise tõttu impordile muust kolmandast riigist, isegi kui see laiendamine on seotud selle määruse kehtetuks tunnistamisele eelnenud ajaga ja import on registreeritud kooskõlas asjakohaste dumpinguvastaste eeskirjadega?

II. Õiguslik raamistik

4. Käesolevas menetluses asjasse puutuval ajavahemikul reguleeris dumpinguvastaste meetmete võtmist kõigepealt nõukogu määrus (EÜ) nr 1225/2009,[6] seejärel nõukogu määrus (EÜ) nr 384/96[7] ja lõpuks juba mainitud määrus 2016/1036 (edaspidi „alusmäärus“).[8]

5. Alusmääruse artiklis 13 („Kõrvalehoidmine“) on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse alusel kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse võib laiendada kolmandatest riikidest pärineva […] toote impordile […], kui esineb kehtivatest meetmetest kõrvalehoidmine.

[…]

3. […] Uurimine algatatakse komisjoni määrusega, millega võib anda tolliasutustele ka korralduse nõuda impordi registreerimist artikli 14 lõike 5 kohaselt […].

Kui lõplikult tuvastatud faktid õigustavad meetmete kohaldamisala laiendamist, teeb seda komisjon, toimides kooskõlas artikli 15 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega. Laiendamine jõustub kuupäevast, mil artikli 14 lõike 5 kohaselt kehtestati registreerimise nõue […]“.

6. Alusmääruse artikli 14 „Üldsätted“ lõikes 5 on sätestatud:

„Komisjon võib pärast liikmesriikide õigeaegset teavitamist anda tolliasutustele korralduse võtta impordi registreerimiseks kohaseid meetmeid, et selle impordi suhtes saaks edaspidi alates registreerimise kuupäevast meetmeid kohaldada. […] Impordi registreerimise nõue kehtestatakse kõige rohkem üheksaks kuuks.“

7. Komisjoni 26. veebruari 2016. aasta rakendusmääruse (EL) 2016/278, millega tunnistatakse kehtetuks teatavate Hiina Rahvavabariigist pärit rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes kehtestatud lõplik dumpinguvastane tollimaks, mida on laiendatud Malaisiast lähetatud

[5] ELT 2016, L 176, lk 21.

[6] 30. novembri 2009. aasta määrus kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (ELT 2009, L 343, lk 51).

[7] 22. detsembri 1995. aasta määrus kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (EÜT 1996, L 56, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 45).

[8] Kuna käesolevas menetluses asjasse puutuvad sätted on sõnastatud väga üksteise sarnaselt, viitan kogu käesolevas ettepanekus määruse 2016/1036 sätetele, nagu on oma seisukohtades teinud ka mõlemad pooled.

teatavate rauast või terasest kinnitusdetailide impordile, olenemata sellest, kas need deklareeritakse Malaisiast pärinevatena või mitte (edaspidi „kehtetuks tunnistamise määrus"),[9] artiklis 2 on sätestatud:

„Artiklis 1 osutatud dumpinguvastase tollimaksu kehtetuks tunnistamine jõustub käesoleva määruse jõustumise kuupäeval vastavalt artiklis 3 sätestatule ning selle alusel ei saa hüvitada enne kõnealust kuupäeva sisse nõutud tollimakse."

8. Kehtetuks tunnistamise määruse põhjendus 14 on sõnastatud samalaadselt.

9. Vaidlusaluse määruse artikli 1 lõigetega 1 ja 3 on sisuliselt laiendatud algse määruse artikli 1 lõikega 2 kehtestatud dumpinguvastaseid makse „[…] rauast või terasest […] kinnitusdetailide […] impordi suhtes […], mis on lähetatud Malaisiast, sõltumata sellest, kas see deklareeriti Malaisiast pärinevana või mitte", kui tegu on „määruse (EL) nr 966/2010 artikli 2 ja määruse (EÜ) nr 1225/2009 artikli 13 lõike 3 ja artikli 14 lõike 5 alusel registreeritud impordi[ga]".

10. Vaidlusaluse määruse artiklis 2 on sätestatud:

„1. Rakendusmääruse (EL) nr 723/2011 alusel kogutud tollimaksu ei maksta tagasi.

2. Asutused, kes tegid tagasimakseid pärast Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-644/17: *Eurobolt* (EU:C:2019:555), nõuavad need tagasimaksed uuesti sisse."

III. Faktilised asjaolud

11. Kõige olulisemad asjaolud, mida on kirjeldatud vaidlustatud kohtuotsuses, saab kokku võtta järgmiselt.

A. Algse määruse vastuvõtmine ja kehtetuks tunnistamine

12. Aastal 2009 leidis nõukogu, et Hiina eksportivad tootjad on müünud kinnitusdetaile liidu turul dumpinguhinnaga. Seepärast võttis ta 26. jaanuaril 2009 vastu algse määruse.

13. Pärast lõpliku dumpinguvastase tollimaksu kehtestamist sai Euroopa Komisjon tõendeid selle kohta, et nendest meetmetest hoitakse kõrvale Malaisias ümberlaadimise kaudu. Seepärast võttis ta 27. oktoobril 2010 vastu komisjoni määruse (EL) nr 966/2010, millega algatati uurimine seoses võimaliku kõrvalehoidmisega [algse määrusega] kehtestatud dumpinguvastastest meetmetest teatavate Malaisiast saadetud rauast või terasest kinnitusdetailide impordi kaudu, olenemata sellest, kas tooted on deklareeritud Malaisiast pärinevana või mitte, ning kehtestati kõnealuse impordi suhtes registreerimisnõue.[10] Nagu nähtub selle määruse põhjendusest 18 ja artiklist 2, kohustati tolliasutusi võtma asjakohaseid meetmeid toodete registreerimiseks nende impordil Euroopa Liitu vastavalt alusmääruse artikli 13 lõikele 3 ja artikli 14 lõikele 5, tagamaks, et kui uurimise tulemusel tuvastatakse meetmetest kõrvalehoidmine, saaks dumpinguvastase tollimaksu tagasiulatuvalt sisse nõuda selle Malaisiast saadetud impordi registreerimise kuupäevast arvates.

[9] ELT 2016, L 52, lk 24.

[10] ELT 2010, L 282, lk 29.

14. Nõukogu võttis 18. juulil 2011 määruse nr 1225/2009 artikli 13 kohaselt vastu nõukogu rakendusmääruse (EL) nr 723/2011, millega laiendatakse teatavate Hiina Rahvavabariigist pärit rauast või terasest kinnitusdetailide impordi suhtes määrusega nr 91/2009 kehtestatud lõplikku dumpinguvastast tollimaksu Malaisiast lähetatud teatavate rauast või terasest kinnitusdetailide impordile, olenemata sellest, kas need deklareeritakse Malaisiast pärinevatena või mitte.[11]

15. Pärast kahte menetlust WTO õigustmõistvates organites ja nende organite aruannete vastuvõtmist WTO vaidluste lahendamise organi (edaspidi „VLO“) poolt[12] võttis komisjon 26. veebruaril 2016 vastu kehtetuks tunnistamise määruse.

B. Vaidlus Madalmaade kohtutes ja Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-644/17: Eurobolt

16. Hagejad olid importinud Malaisiast kinnitusdetaile samal ajal, kui komisjon uuris dumpinguvastastest meetmetest kõrvalehoidmist. See import registreeriti vastavalt määruse nr 966/2010 artiklile 2 ning määruse nr 1225/2009 artikli 13 lõikele 3 ja artikli 14 lõikele 5.

17. Jaanuarist 2012 oktoobrini 2013 väljastas Madalmaade toll maksuotsuseid dumpinguvastaste tollimaksude kohta, mida hagejad võlgnesid kinnitusdetailide impordilt vastavalt rakendusmäärusele nr 723/2011. Hagejad vaidlustasid need maksuotsused Madalmaade õiguses ette nähtud tähtaja jooksul vastavalt määruse (EMÜ) nr 2913/92[13] artiklile 243.

18. Hoge Raad der Nederlanden (Madalmaade kõrgeim kohus) esitas 17. novembril 2017 Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse, mis puudutas rakendusmääruse nr 723/2011 kehtivust seoses kassatsioonkaebusega, mille oli esitanud Eurobolt selle rakendusmääruse alusel makstud dumpinguvastase tollimaksu peale.

19. Oma 3. juuli 2019. aasta otsuses Eurobolt[14] märkis Euroopa Kohus, et rakendusmääruses on rikutud olulist menetlusnormi. Sisuliselt leidis Euroopa Kohus, et laiendatud dumpinguvastase meetme vastuvõtmisele ei eelnenud nõuetekohast konsulteerimist nõuandekomiteega, nagu oli ette nähtud alusmääruse artikli 15 lõikes 2. Nimetatud säte kohustas nõuandekomiteed esitama kogu asjakohase teabe hiljemalt 10 tööpäeva enne selle komitee koosolekut. Eurobolti märkused, mida tuli pidada „asjakohaseks teabeks“ alusmääruse artikli 15 lõike 2 tähenduses, edastati liikmesriikidele aga ainult kaks päeva enne nõuandekomitee koosolekut. Seepärast järeldas Euroopa Kohus, et rakendusmäärus nr 723/2011 on kehtetu, kuna see on vastu võetud alusmääruse artikli 15 lõiget 2 rikkudes.

C. Vaidlusaluse määruse vastuvõtmine

20. Pärast Euroopa Kohtu 3. juuli 2019. aasta otsust Eurobolt taasalustas komisjon rakendusmäärusega (EL) 2019/1374[15] meetmetest kõrvalehoidmise uurimist, et korrigeerida Euroopa Kohtu tuvastatud menetluslik õigusvastasus. Rakendusmääruse 2019/1374

[11] ELT 2011, L 194, lk 6.

[12] Vt üksikasjalikumalt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 7–11.

[13] Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määrus, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT 1992, L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307), muudetud redaktsioon.

[14] C-644/17, EU:C:2019:555.

[15] 26. augusti 2019. aasta rakendusmäärus (EL) 2019/1374, millega taasalustatakse uurimist pärast 3. juulil 2019. aastal kohtuasjas C-644/17 Eurobolt tehtud kohtuotsust seoses nõukogu rakendusmäärusega nr 723/2011 (ELT 2019, L 223, lk 1).

põhjendusest 17 nähtub, et meetmetest kõrvalehoidmise uurimist taasalustati eesmärgiga tagada kõikide nõuandekomitee menetlusest tulenevate menetlusnõuete täitmine. Selleks sai kontrollikomitee Eurobolti märkused asjakohastes sätetes ette nähtud tähtaja jooksul.

21. Pärast nõuandekomitee soovituste saamist võttis komisjon 30. aprillil 2020 vastu vaidlusaluse määruse, millega taaskehtestati meetmetest kõrvalehoidmisega seotud tollimaksud.

IV. Vaidlustatud kohtuotsus ja menetlus Euroopa Kohtus

22. Apellandid esitasid 28. juulil 2020 Üldkohtule hagi vaidlusaluse määruse tühistamiseks. Oma hagiavalduses tuginesid nad kolmele väitele.

23. Üldkohus tegi 18. mail 2022 vaidlustatud kohtuotsuse, millega jättis hagi rahuldamata ja mõistis kohtukulud välja apellantidelt.

24. Euroopa Kohtule 2. augustil 2022 esitatud apellatsioonkaebuses paluvad apellandid i) tühistada vaidlustatud kohtuotsuse; ii) rahuldada esimeses kohtuastmes esitatud hagi ja tühistada vaidlusaluse määruse apellante puudutavas osas või teise võimalusena saata asi tagasi Üldkohtusse uueks hindamiseks ning iii) mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25. Komisjon omalt poolt palub Euroopa Kohtul jätta hagi rahuldamata ja mõista kohtukulud välja apellantidelt.

26. Euroopa Kohus saatis 23. mail 2023 apellantidele teatavad kirjalikult vastatavad küsimused, millele apellandid vastasid 9. juuni 2023. aasta kirjas.

27. Mõlemad pooled esitasid oma seisukohad Euroopa Kohtu istungil, mis peeti 6. juulil 2023.

V. Hinnang kuuenda väite kohta

28. Nagu käesoleva ettepaneku sissejuhatuses märgitud, piirdub minu analüüs apellantide kuuenda väitega, mis käsitlevad vaidlustatud kohtuotsuse punkte 123–155.

29. Nendes punktides lükkas Üldkohus põhjendamatuse tõttu tagasi apellantide teise väite, mille kohaselt vaidlusalune määrus rikkus alusmääruse artikli 13 lõiget 1, ELL artikli 5 lõikeid 1 ja 2 ning hea halduse põhimõtet, sest vaidlusalusel määrusel puudub nõuetekohane õiguslik alus.

A. Poolte argumendid

30. Kõigepealt rõhutavad apellandid, et nende arvates on Üldkohus jätnud tähelepanuta nende nõuete peamise sisu: kuna algne määrus oli õigusvastane ja tühistati seetõttu 2016. aastal, ei saanud see olla nõuetekohane õiguslik alus „kõigest täiendava“ vaidlusaluse määruse vastuvõtmiseks 2020. aastal. Seetõttu ei olnud komisjonil selle määruse vastuvõtmise ajal õiguspärast õiguslikku alust. Seejärel on apellandid esitanud eri argumente oma väidete toetuseks.

31. Esiteks väidavad apellandid, et nende nõuet rahuldamata jättes tugines Üldkohus Euroopa Kohtu otsusele APEX[16] ekslikult. Kohtuotsuses APEX ei olnud vaidluse all vaidlusaluse akti õiguslik alus. Sellest lähtudes väidavad apellandid, et selles kohtuasjas tehtud otsus ei anna suuniseid küsimuses, mille nad on tõstatanud käesoleva menetluse kontekstis. Nende arvates on käesolevas asjas määrav tähtsus sellel, et õigusvastaseks tunnistatud algne määrus ei saa olla vaidlusaluse määruse õiguslik alus.

32. Teiseks väidavad apellandid, et Üldkohtu viide ELTL artiklile 207 kui õiguslikule alusele dumpinguvastaste meetmete vastuvõtmiseks üldiselt ei ole asjakohane. Jällegi toonitavad apellandid, et vaidlusaluse määruse õiguslik alus pidi olema *kehtiv* määrus, millega oleksid olnud kehtestatud dumpinguvastased tollimaksud, millest väidetavalt kõrvale hoiti. Nõuetekohase õigusliku aluse puududes rikub vaidlusalune määrus – apellantide arvates – ELL artikli 5 lõikeid 1 ja 2, milles on sätestatud pädevuse andmise põhimõte.

33. Kolmandaks eksis Üldkohus apellantide sõnul järelduses, et algse määruse kehtetuks tunnistamine ei mõjuta selle õiguspärasust. Apellandid toonitavad, et komisjon tunnistas selle määruse kehtetuks põhjusel, et see oli õigusvastane, kuna oli leitud, et see ei ole kooskõlas WTO lepingutega. Seega kujutas vaidlusaluse määruse vastuvõtmine endast nende arvates õigusvastase määruse taastamist.

34. Neljandaks väidavad apellandid, et Üldkohtu kaalutlused selle kohta, et nad ei saa tugineda WTO õigusele kui liidu õigusaktide õiguspärasuse parameetrile, ei ole asjakohased. Nad rõhutavad, et nagu Üldkohus isegi on tunnistanud, ei väitnud nad, et WTO õiguse rikkumised algses määruses kujutavad endast rikkumisi ka vaidlusaluses määruses. Nad väitsid hoopis, et algne määrus ei saa olla vaidlusaluse määruse õiguslik alus.

35. Komisjon väidab, et apellantide etteheited vaidlusaluse määruse kohta ei ole põhjendatud. Tema arvates ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi, kui ta hindas apellantide argumente selle kohta, et vaidlusalusel määrusel puudub nõuetekohane õiguslik alus. Muu hulgas argumenteerib komisjon, et algset määrust – mis ei ole tema arvates sugugi õigusvastane, nagu apellandid väidavad – ei saa pidada vaidlusaluse määruse õiguslikuks aluseks (või üheks selle õiguslikuks aluseks). Komisjon rõhutab, et vaidlusalune määrus põhines nõuetekohaselt alusmääruse artiklitel 13 ja 14.

B. Analüüs

36. Ma ei pea apellantide esitatud argumente veenvaks.

37. Kõigepealt ei ole ma veendunud, et Üldkohus on jätnud tähelepanuta apellantide väite peamise sisu. Minu arvates on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 123–155 täpselt ja õigesti käsitletud esimeses kohtuastmes esitatud argumente. Muu hulgas olen seisukohal, et kaks eeldust, millest apellandid oma eri argumentides lähtuvad (nõuetekohase õigusliku aluse puudumine ja algse määruse õigusvastasus), ei pea paika.

38. Põhjendan järgnevalt oma seisukohti.

[16] 17. detsembri 2015. aasta kohtuotsus APEX (C-371/14, EU:C:2015:828) (edaspidi „kohtuotsus APEX“).

1. Üldkohus on õigusliku aluse õigesti kindlaks teinud

39. Esiteks näivad apellantide väited põhinevat väärarusaamal mõistest „õiguslik alus“ liidu õiguskorras. Sisuliselt on õiguslik alus liidu õiguse säte, mis annab asjaomas(t)ele liidu institutsiooni(de)le pädevuse tegutseda teatavas liidu pädevusvaldkonnas, kui asjasse puutuvad tingimused on täidetud. Nõue, et igal liidu institutsioonide meetmel peab olema õiguslik alus, tuleneb eelkõige institutsioonidele pädevuse andmise põhimõttest ELL artikli 13 lõikes 2, mille kohaselt „[i]ga institutsioon tegutseb talle aluslepingutega antud volituste piires ning vastavalt nendes sätestatud korrale, tingimustele ja eesmärkidele“. [17]

40. Nendel asjaoludel on minu jaoks täiesti selge, et komisjoni pädevus laiendada kolmandast riigist pärit impordi suhtes juba kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse impordile muust kolmandast riigist, kus esineb meetmetest kõrvalehoidmist, tuleneb alusmääruse sätetest. Selle pädevuse on komisjonile andnud liidu seadusandja (käesoleval juhul parlament ja nõukogu) peamise õigusaktiga, mis reguleerib kaitset dumpinguhinnaga impordi eest kolmandatest riikidest.

41. Õigupoolest on alusmääruse artikkel 13 („Kõrvalehoidmine“) see, milles on muu hulgas i) sätestatud, et „[selle] määruse alusel kehtestatud dumpinguvastaseid tollimakse võib laiendada, […] kui esineb kehtivatest meetmetest kõrvalehoidmine“ (lõige 1); ii) tehtud komisjonile ülesandeks toimetada uurimist (lõige 3) ja samuti iii) viidatud komisjonile kui institutsioonile, mille ülesanne on tollimakse laiendada, järgides seal viidatud rakendusakti vastuvõtmise korda (lõige 3). [18] Peale selle on sama määruse artikli 14 („Üldsätted“) lõikes 1 täpsustatud, et kõik – ja seega ka laiendatud – dumpinguvastased tollimaksud tuleb kehtestada „määrusega“.

42. Vaidlusaluse määruse põhjendustes neile kahele sättele viidates on seega õigesti näidatud õigusnormid, millest komisjon lähtus oma pädevuses laiendada kõnealuseid tollimakse niisugusele impordile nagu see, millega tegelesid apellandid.

43. Seetõttu eksivad apellandid oma väites, et vaidlusalune määrus põhineb või oleks pidanud põhinema algsel määrusel. Nagu komisjon õigesti märgib, on (kehtiva) algse määruse olemasolu vaid üks *tingimustest*, mis peavad olema täidetud selleks, et nende tollimaksude laiendamine oleks võimalik.

44. See tingimus tuleneb alusmääruse artikli 13 lõikest 1. [19] Lõppude lõpuks on endastmõistetav, et dumpinguvastaseid tollimakse saab *laiendada* vaid siis, kui need on esmalt õiguspäraselt kehtestatud. Sellegipoolest – võib olla asjakohane seda uuesti toonitada – ei anna komisjonile dumpinguvastaste tollimaksude laiendamise pädevust nende tollimaksude kehtestamine (s.o algne määrus), vaid, nagu selgitatud, alusmäärus.

45. Seega ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 126–128 leidis, et alusmääruse artikkel 13 ja artikli 14 lõige 1 on *nõuetekohane* õiguslik alus vaidlusalusele määrusele.

[17] Vt sellega seoses 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 52).

[18] Alusmääruse artikli 13 lõike 3 kolmas lõik viitab komiteemenetlusele, mille kord on ette nähtud sama määruse artikli 15 lõikes 3. Viimati nimetatud säte omakorda viitab „kontrollimenetlusele“, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määruse (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT 2011, L 55, lk 13), artiklis 5.

[19] Vt käesoleva ettepaneku punktid 5 ja 41.

46. Sellega seoses lisan, et Üldkohtul oli õigus ka siis, kui ta viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 136 mitte üksnes alusmääruse artiklile 13, vaid ka ELTL artiklile 207 kui sätetele, mis annavad komisjonile pädevuse võtta vastu meetmetest kõrvalehoidmist takistavaid määrusi. Tegelikult on ELTL artikli 207 lõige 2 esmase õiguse säte, millega on antud parlamendile ja nõukogule pädevus võtta „vastu meetmed, millega määratletakse ühise kaubanduspoliitika rakendamise raamistik“. Alusmäärus, mis omakorda volitab komisjoni võtma vastu teatavaid kõrvalehoidmise vastaseid meetmeid, on vaieldamatult üks nendest ELTL artiklis 207 viidatud meetmetest, millega määratletakse ühise kaubanduspoliitika rakendamise raamistik.

47. Apellantide väide, et Üldkohus eksis ELTL artiklile 207 viidates ning jättis niisiis kritiseerimata artikli 5 lõigetes 1 ja 2 sätestatud pädevuse andmise põhimõtte rikkumise,[20] ei ole seega põhjendatud.

48. Nendel kaalutlustel jõuan teise argumendini, mille soovin esitada seoses eeldustega, millest apellandid oma argumentides lähtuvad.

2. Algse määruse kehtivus

49. Teine eeldus, millest apellandid oma argumentides lähtuvad, on see, et algne määrus oli õigusvastane.

50. Seegi argument ei pea minu arvates paika.

51. Nagu järgmistes jagudes selgitan, ei tähenda see, et liidu seadusandja algse määruse kehtetuks tunnistas, ega ka selle määruse võimalik vastuolu WTO lepingutega selle määruse õigusvastasust.

52. Komisjon tunnistas algse määruse kehtetuks vastavalt määruse (EL) 2015/476 artikli 1 lõike 1 punktile a.[21] Selles sättes on ette nähtud, et kui VLO võtab vastu aruande, mis käsitleb muu hulgas alusmääruse kohast liidu meedet, „võib komisjon […] võtta ühe või mitu järgmist meedet, mida ta peab asjakohaseks: a) vaidlustatud meetme tühistada või muuta või b) võtta teatavas olukorras vajalikuks peetav muu rakendamise erimeede, et viia liidu meetmed vastavusse aruandes esitatud soovituste ja otsustega“.

53. Määruse 2015/476 artikli 1 lõike 1 punkti a sõnastusest nähtub selgelt, et kui VLO leiab, et liidu meede võib olla vastuolus WTO lepingutega, ei tähenda see *ipso facto* asjaomase liidu akti kehtetust. Liidu institutsioonide ülesanne on teha niisugustest leidudest vajalikud järeldused selle kohta, mida tuleb teha kooskõla jaluleseadmiseks, ning neil on selles mõningane kaalutlusruum. Õigupoolest on määruse 2015/476 artikli 1 lõike 1 punktis a sätestatud, et komisjon „võib“ võtta ühe või mitu meedet, olenevalt sellest, „mida ta peab asjakohaseks“.

54. Eespool märgitu on kooskõlas WTO lepingute sätetega. Vaidluste lahendamist reguleerivate eeskirjade ja protseduuride käsitusleppe (edaspidi „vaidluste lahendamise käsituslepe“) artiklis 19 on sätestatud: „Kui vaekogu või apellatsioonikogu otsustab, et meede on vastuolus [WTO lepingutega], tuleb tal soovitada asjaomasel liikmel kooskõlastada kõnesolev meede vastava lepinguga.“ Need organid võivad ainult „ette panna viise, kuidas asjaomane liige võiks soovitusi

[20] Kokkuvõttes saab Euroopa Liit selle põhimõtte kohaselt tegutseda ainult selle pädevuse piires, mille liikmesriigid on talle aluslepingutega andnud. Pädevus, mida ei ole aluslepingutega Euroopa Liidule antud, jääb seega liikmesriikidele.

[21] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2015. aasta määrus meetmete kohta, mida liit võib võtta pärast WTO vaidluste lahendamise organi aruannet dumpingu- ja subsiidiumivastaste meetmete kohta (kodifitseeritud tekst) (ELT 2015, L 83, lk 6).

rakendada“. Nimelt on praktikas välja kujunenud, et „WTO liikmetel on kaalutlusõigus selle üle, kuidas viia meede, mis on leitud olevat vastuolus WTO lepingutega, kooskõlla WTO kohustustega“.[22] Selles aspektis antakse WTO liikmetele vaidluste lahendamise käsitusleppe artikli 21 lõike 3 kohaselt „põhjendatud ajavahemik“ kooskõla jaluleseadmiseks.

55. Sellega seoses pean märkima, et mind teevad mõnevõrra nõutuks apellantide poolt – nii esimeses kohtuastmes[23] kui ka seoses käesoleva menetlusega[24] – esitatud avaldused, et nad ei väida, et väidetav WTO eeskirjade rikkumine muudab õigusvastaseks ka vaidlusaluse määruse. Seisneb ju üks apellantide peamisi argumente sisuliselt selles, et komisjon tunnistas algse määruse kehtetuks põhjusel, et see määrus oli WTO lepingutega vastuolus olemise tõttu õigusvastane, mis omakorda mõjutab vaidlusaluse määruse kehtivust.

56. Kui apellantidelt kohtuistungil selle ilmse vasturääkivuse kohta küsiti, vastasid nad, et nad ei tugine WTO eeskirjadele algse määruse *kehtetuks tunnistamise* eesmärgil, vaid üksnes väitmaks, et see on *õigusvastane*. Minu arvates on apellantide sellekohased argumendid jõudnud sofismi piirile: olen seisukohal, et õigusvastasus on olukord, kus meede ei ole kooskõlas kõrgemalseisvate õigusnormidega, ja kehtetus on asjaomasele meetmele sellest tekkiv ilmne tagajärg. Need mõisted on, kui kasutada kõnekäändu, „ühe mündi kaks külge“.

57. Igal juhul pean märkima, et ma ei näe vaidlustatud kohtuotsuses õigusnormi rikkumist seoses Üldkohtu järeldustega, mille kohaselt ei saanud juhtumi asjaolusid arvesse võttes hinnata algse määruse ega ka vaidlusaluse määruse õiguspärasust vaidlusaluste WTO eeskirjade ja otsuste seisukohast. Muu hulgas on selle kohtuotsuse punktides 144 ja 150 õigesti kajastatud ja kohaldatud põhimõtteid, mis tulenevad liidu kohtutes välja kujunenud sellekohasest praktikast. Õigupoolest on Euroopa Kohus, viimati kohtuotsuses Donex, juba kinnitanud, et algse määruse kehtivust ei saa hinnata eespool punktis 15 mainitud VLO 2011. ja 2016. aasta aruannete põhjal.[25]

58. Nüüd aga asun käsitlema apellantide väidet, et algse määruse kehtetuks tunnistamine komisjoni poolt, mis oli ajendatud nõudest tagada kooskõla rahvusvahelise lepinguga, muudab algse määruse õigusvastaseks.

59. See argument ei pea paika. Lihtsalt liidu akti kehtetuks tunnistamist olenemata selle ajenditest ei saa võrdsustada järeldusega, et see akt on õigusvastane. Kehtetuks tunnistatud akt ei ole enam jõus ja seetõttu ei saa see reguleerida tulevikus tekkivaid olukordi. Seevastu ei seata selle kehtetuks tunnistamisega üldiselt kahtluse alla selle kohaldatavust olukordadele, mis tekkisid minevikus, ajal, mil see kehtis.

60. Ei tohi unustada, et liidu õiguskorras on ainult Euroopa Liidu Kohtul talle aluslepingutega antud ainupädevusest tulenevalt õigus otsustada, kas liidu akt on õiguspärane või mitte.[26]

[22] Vt nt vaekogu 31. juuli 2002. aasta raport „United States – Countervailing Measures Concerning Certain Products From the European Communities“ (WT/DS212/R), punkt 6.43; ja vaekogu 22. detsembri 1999. aasta raport „United States—Sections 301–310 of the Trade Act of 1974“ (WT/DS152/R), punkt 7.102.

[23] Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 139–144.

[24] Vt käesoleva ettepaneku punkt 34.

[25] 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Donex Shipping and Forwarding (C-104/19, EU:C:2020:539, punkt 48).

[26] Vt selle kohta muu hulgas 19. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Berlusconi ja Fininvest (C-219/17, EU:C:2018:1023, punkt 44) ja 22. oktoobri 1987. aasta kohtuotsus Foto-Frost (314/85, EU:C:1987:452, punkt 17).

61. Loomulikult oleks algse määruse kehtetuks tunnistamine Euroopa Kohtu poolt selle *ex tunc* mõju tõttu mõjutanud ka vaidlusaluse määruse kehtivust.[27] Ent nagu komisjon märgib, ei ole liidu kohtud seda määrust õigusvastaseks tunnistanud siis, kui selle kehtivus liidu kohtutes ELTL artikli 263 alusel vaidlustati,[28] ega ka siis, kui see eelotsusetaotluste kontekstis kahtluse alla seati.[29]

62. Sellega seoses lisan, et just sel põhjusel erineb apellantide olukord põhimõtteliselt sellest, mida käsitles Euroopa Kohtu hiljutine otsus Vitol,[30] millele apellandid kohtuistungil ulatuslikult viitasid. Nende arvates kinnitab see kohtuotsus, et nad saavad edukalt tugineda liidu akti (käesoleval juhul algse määruse) õigusvastasusele, et vaidlustada sellega seotud teine liidu akt (käesoleval juhul vaidlusalune määrus).

63. Ma ei näe siiski, kuidas saaksid Euroopa Kohtu järeldused kohtuotsuses Vitol olla asjakohased käesolevas asjas. Kohtuasjas Vitol küsis liikmesriigi kohus eelotsusemenetluse kaudu Euroopa Kohtult sellise dumpinguvastaseid tollimakse kehtestava määruse kehtivuse kohta, mille Üldkohus oli juba kehtetuks tunnistanud ELTL artikli 263 alusel tehtud kohtuotsusega, mis oli selleks ajaks jõustunud. Olgugi et selle vaidlusega eelotsusetaotluse esitanud kohtusse pöördunud pooled ei olnud need, kes olid edukalt Üldkohtule tühistamishagi esitanud, leidis Euroopa Kohus, et kõik asjakohased järeldused tuleb teha Üldkohtu tuvastatud asjaolust, et vaidlustatud määrusega oli rikutud teatavat alusmääruse sätet. Kuna kõnealused rikkumised mõjutasid ka eelotsusetaotluse esitanud kohtusse kaebuse esitanute õiguslikku olukorda, ei olnud Euroopa Kohtul raskusi vaidlustatud määruse kehtetuks tunnistamisega.[31]

64. Käesolevas asjas aga ei ole liidu kohtud varem tuvastanud väidetavat algse määruse kehtetust. Õigupoolest peab paika hoopis vastupidine, nagu olen selgitanud eespool punktis 61.

65. Lisaksin, et samuti ei kasutanud apellandid ELTL artikli 277 sätteid, et tugineda algse määruse kohaldamatusele selle väidetava õigusvastasuse tõttu. Kohtuistungil näisid apellandid mõista andvat, et kaudselt tuginesid nad esimeses kohtuastmes ja/või käesolevas menetluses väitele õigusvastasuse kohta. Ent need kaks seisukohtade lõiku, millele apellandid sellega seoses viitasid, minu arvates seda väidet ei toeta.

66. Nendel põhjustel leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 138 õigesti, et algse määruse kehtetuks tunnistamine ei mõjuta selle määruse õiguspärasust.

3. Algse määruse kehtetuks tunnistamine ex nunc

67. On ilmne, et kui liidu seadusandja oleks otsustanud tunnistada algse määruse kehtetuks *ex tunc* – st kaotada tagasiulatuvalt selle määruse tagajärjed –, ei oleks enam olnud võimalik vaidlusaluse määrusega reguleeritud tollimakse laiendada.

68. Seda aga liidu seadusandja, kui ta otsustas algse määruse kehtetuks tunnistada, ei teinud. Kehtetuks tunnistamise määruse enda sõnastusest nähtub, et algne määrus tunnistati kehtetuks *ex nunc*. Kehtetuks tunnistamise määruse artiklis 2 on sätestatud, et „[kõnealuse] dumpinguvastase

[27] Vt nt 15. märtsi 2018. aasta kohtuotsus Deichmann (C-256/16, EU:C:2018:187, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).

[28] Vt muu hulgas 11. septembri 2014. aasta kohtuotsus Gem-Year ja Jinn-Well Auto-Parts (Zhejiang) *vs.* nõukogu (C-602/12 P, EU:C:2014:2203) ja 27. veebruari 2014. aasta kohtuotsus Ningbo Yonghong Fasteners *vs.* nõukogu (C-601/12 P, EU:C:2014:115).

[29] Vt muu hulgas 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Donex Shipping and Forwarding (C-104/19, EU:C:2020:539); 15. novembri 2018. aasta kohtuotsus Baby Dan (C-592/17, EU:C:2018:913) ja 18. oktoobri 2018. aasta kohtuotsus Rotho Blaas (C-207/17, EU:C:2018:840).

[30] 22. juuni 2023. aasta kohtuotsus (C-268/22, EU:C:2023:508).

[31] *Ibid.*, punktid 60–78.

tollimaksu kehtetuks tunnistamine jõustub [selle] määruse jõustumise kuupäeval […] ning selle alusel ei saa hüvitada enne kõnealust kuupäeva sisse nõutud tollimakse“. Seda sätet peegeldab sama määruse põhjendus 14, milles on märgitud: „Vaidlusaluste meetmete kehtetuks tunnistamine peaks jõustuma alates selle jõustumise kuupäevast ning seega ei hüvitata enne kõnealust kuupäeva sisse nõutud tollimakse.“

69. Liidu seadusandja sellekohane valik on kooskõlas määruses 2015/476 kodifitseeritud põhimõtetega. Selle määruse artiklis 3 on sätestatud, et „[k]õiki käesoleva määruse kohaselt võetud meetmeid kohaldatakse alates nende jõustumise kuupäevast ja nende alusel ei saa hüvitada enne kõnealust kuupäeva sisse nõutud tollimakse, kui ei ole sätestatud teisiti“. Sama määruse põhjenduses 7 on korratud artikli 3 sätteid ja selgitatud nende loogikat. Selles põhjenduses on märgitud: „[…] VLO aruannetes sätestatud soovitustel ei ole tagasiulatuvat mõju. Seega on otstarbekas täpsustada, et kui ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse kõiki käesoleva määruse kohaselt võetud meetmeid alates nende jõustumise kuupäevast ja seega ei saa nende alusel hüvitada enne kõnealust kuupäeva sisse nõutud tollimakse.“

70. Eelnevalt kirjeldatu tagajärg on niisugune, et kõik olukorrad, mis kuulusid algse määruse sätete ajalisse kohaldamisalasse, on jäetud selle määruse kehtetuks tunnistamise mõju alt välja. Seega, kuna liidu seadusandja kinnitas õiget arusaama algse määruse jõustumiskuupäeva ja selle määruse kehtetuks tunnistamise kuupäeva vahel kogutud dumpinguvastastest tollimaksudest, ei ole alust pidada kehtetuks nende tollimaksude laiendamist impordile, millega püüti hoida kõrvale liidu kaubandusmeetmest.

71. Nagu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 129 on õigesti märgitud, eeldab niisuguse laiendamise õiguspärasus sellises olukorras, nagu on vaidluse all, seda, et i) laiendamine puudutab vaid ajavahemikku, mis eelnes nende meetmete kehtivuse lõppemisele, ja ii) on tehtud korraldus asjaomane import registreerida vastavalt alusmääruse artikli 13 lõikele 3 ja artikli 14 lõikele 5. See, et need tingimused on käesoleval juhul täidetud, ei ole vaidluse all. [32]

72. Seda arvesse võttes tugines Euroopa Kohus apellantide sellekohaseid argumente tagasi lükates minu arvates õigesti ka Euroopa Kohtu otsusele APEX.

4. Üldkohtu tuginemine kohtuotsusele APEX

73. Kohtuotsuses APEX – milles esitatud eelotsusetaotlus puudutas ühe teise meetmetest kõrvalehoidmise tõttu dumpinguvastaseid tollimakse laiendava määruse kehtivust – väitis üks seisukohti esitanud menetlusosalistest, et vaidlustatud määrust tuleb pidada kehtetuks, sest see võeti vastu ajal, mil määrus, millega need tollimaksud algselt kehtestati, enam ei kehtinud.

74. Euroopa Kohus ei nõustunud selle väitega, märkides, et alusmääruse artikkel 13 võimaldab teha dumpinguvastaste meetmete laiendamise otsuse ka siis, kui algne määrus, millega need tollimaksud kehtestati, on kehtivuse kaotanud. Euroopa Kohtu sõnul ei välista selle sätte sõnastus niisugust tõlgendust ja – mis veel olulisem – seda toetab ka selle sätte kontekstipõhine ja teleoloogiline tõlgendamine. Selles kontekstis lükkas Euroopa Kohus tagasi ka argumendi, et selle tõlgendusega oleks vastuolus tõsiasi, et kõrvalehoidmise tõttu tollimakse laiendav meede on vaid täiendav – nagu Euroopa Kohus oli toonitanud ühes oma varasemas otsuses. [33] Euroopa Kohus

[32] Vt samuti vaidlustatud kohtuotsuse punktid 133 ja 134.

[33] 6. juuni 2013. aasta kohtuotsus Paltrade, C-667/11 (EU:C:2013:368, punkt 28).

märkis, et „[k]uigi sellest[, et see meede on täiendav,] järeldub, et laiendatud meetmed ei saa kehtida pärast laiendatavate meetmete aegumist, ei saa nende vahel oleva seose põhjal järeldada, et laiendatud meetmete kehtestamise otsus tuleks teha enne laiendatavate meetmete aegumist“. [34]

75. Apellandid aga ei nõustu, et kohtuotsus APEX on käesolevas asjas asjakohane, sest kohtuotsuses APEX ei olnud vaidluse all algse määruse kehtivus. Ent nagu olen eelmistes käesoleva ettepaneku jagudes selgitanud, ei leidu ka käesolevas asjas märke sellest, nagu oleks algne määrus õigusvastane.

76. Pelgalt see, et komisjon on oma sellekohast poliitilist kaalutlusõigust teostades otsustanud tunnistada selle määruse kehtetuks enne selle algul ette nähtud aegumist, [35] ei ole oluline. Euroopa Kohtu järeldused kohtuotsuses APEX on käesolevas asjas ikkagi väga asjakohased.

77. Kohtuistungil aga väitsid apellandid, et isegi kui Euroopa Kohus loeb algse määruse kehtivaks, oleksid need kaks kohtuasja siiski erinevad, kuna ajavahemik algse määruse kehtivuse lõppemise ja dumpinguvastaste tollimaksude kehtestamise (või taaskehtestamise) vahel oleks käesolevas asjas olulisem kui asjas, mis oli käsitlusel kohtuotsuses APEX. Pean ütlema, et muude sellekohaste selgituste puududes ei näe ma, miks peaks see faktiline asjaolu (lühem või pikem mainitud ajavahemik) eespool antud õigusliku hinnangu kahtluse alla seadma.

78. Lõppude lõpuks oleks kummaline jõuda järeldusele, et teataval ajavahemikul (mis vastab algse määruse kehtivusaja tegelikule kestusele) said liidu institutsioonid õiguspäraselt kehtestada dumpinguvastase tollimaksu impordile kolmandast riigist, kuid mitte niisugusele impordile, mis on liidu kaubandusmeetmest kõrvalehoidmise katses suunatud läbi muu kolmanda riigi. Niisugune järeldus julgustaks *de facto* ettevõtjaid edaspidi püüdma hoida kõrvale liidu kaubandusmeetmetest, sest sellega karistatakse ausaid ja soositakse ebaausaid importijaid. [36] See oleks vastuolus alusmääruse artikli 13 eesmärgiga.

79. Seepärast ei näe ma vaidlustatud kohtuotsuse punktides 129 ja134, milles Üldkohus viitas oma järelduste põhjenduseks kohtuotsusele APEX, õigusnormi rikkumist.

80. Lõpuks ei ole minu arvates vaja konkreetselt käsitleda hea halduse põhimõtte rikkumist, mida apellandid väidavad. Nad ei ole esitanud selle kohta ühtegi konkreetset ja iseseisvat argumenti.

81. Kokkuvõttes tõstatasid apellandid oma kuuendas väites küsimuse, kas kolmandast riigist pärit impordi suhtes dumpinguvastast tollimaksu kehtestava määruse kehtetuks tunnistamine põhjusel, et see võib olla vastuolus WTO eeskirjadega, takistab komisjoni laiendamast seda tollimaksu meetmest kõrvalehoidmise tõttu impordile muust kolmandast riigist, isegi kui see laiendamine on seotud selle määruse kehtetuks tunnistamisele eelnenud ajaga ja import on registreeritud kooskõlas asjakohaste dumpinguvastaste eeskirjadega.

82. Käesolevas ettepanekus oli minu eesmärk selgitada, miks olen erinevalt apellantidest seisukohal, et sellele küsimusele tuleb vastata eitavalt.

[34] Kohtuotsus APEX, punktid 39–55.

[35] Vt sellega seoses alusmääruse artikli 11 „Kehtivusaeg, läbivaatamine ja tagasimaksed“ sätted.

[36] Vt samuti kohtujurist Boti ettepanek kohtuasjas APEX (C-371/14, EU:C:2015:507, punkt 39).

VI. Ettepanek

83. Seda arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku Eurobolt BV, Fabory Nederland BV ja ASF Fischer BV apellatsioonkaebuse kuues väide tagasi lükata.